

Genişletilmiş Özet

Giriş

Nikotin, sigara dumanındaki bağımlılığa neden olan temel maddedir. Sigara kullanımı nikotin bağımlılığın geçmişten bugüne en yaygın türü olmasıyla beraber beynin hücresel işlev ve yapısında kalıcı değişikliklerle karakterize, dürtüsel, önüne geçilmesi güç, tekrarlayan sigara kullanımı davranışı biçiminde kendini gösteren dolayısıyla kronik hal alabilen bir bağımlılık çeşidi şeklinde ifade edilmektedir. Sigara bağımlılığında pek çok ruhsal faktör etkilidir. Bu çalışma sigara bağımlısı üniversite öğrencilerinde psikolojik esneklik ve dürtüsellik düzeylerinin nikotin bağımlılık düzeyleriyle ilişkisini araştırmayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırma evrenini araştırmaya katılmaya onam veren Hamidiye Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde öğrenim gören DSM-5 tanı kriterlerine tütün bağımlısı olan ve sigara kullanan 252 ve sigara kullanmayan 294 olmak üzere toplam 546 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Sigara kullanmayan öğrencilere Psikolojik Esneklik Ölçeği (PEÖ) ve BarratDürtüsellik Ölçeği (BDÖ), sigara kullanan öğrencilere ise ek olarak Fagerström Nikotin Bağımlılığı Testi (FNBT) uygulanmıştır. Verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 21 paket programı kullanılmıştır.

Bulgular

Sosyodemografik veriler incelendiğinde sigara kullanan grupta (çalışma grubu) erkek cinsiyet oranı, alkol kullanımı, madde kullanımı, anne-baba-arkadaş sigara içimi, disiplin cezası alma, not ortalaması düşüklüğü anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (hepsi için $p<0.001$). Nikotin bağımlılığı olan öğrenciler bağımlılığı olmayan grupla kıyaslandığında PEÖ değerler; anda olma, kabul, bağlamsal benlik, ayrışma alt ölçekleri puanları ve PEÖ toplam puanı anlamlı derecede düşük bulunurken (hepsi için $p<0.001$), BDÖ dikkat dürtüselligi, motor dürtüsellik, plan yapmama alt ölçekleri puanları ve BDÖ toplam puanı anlamlı derecede yüksektir (hepsi için $p<0.001$). Ayrıca sigara içen grupta katılımcıların FNBT puanları ile BDÖ alt ölçek ve toplam puanları arasında pozitif düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (hepsi için $p<0.001$).

Sınırlılıklar ve Gelecekteki Araştırmalar için Öneriler

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları vardır. Birincisi, araştırma örneklemi sadece üniversite öğrencilerinden oluşmuştur ve bu nedenle daha heterojen kültürel ve sosyoekonomik örneklere genelleme yapılamaz. Yüksek riskli ve belirti şiddeti gösteren öz bildirimli ölçekler kullanıldığı için bu durum bulguların genelleştirilmesi sınırlandırmaktadır. Çalışmanın sonuçları yapılandırılmış görüşmelerle desteklenecek klinik çalışmalar ve bu alanda uygulanacak rehabilitasyon çalışmaları için yarar sağlayabilir.

Sonuç

Psikolojik esneklik ve dürtüsellik sigara bağımlılığında rol oynayan iki önemli etmendir. Ergenlerin tütün kullanımını bırakma konusunda yaşadıkları zorluklar göz önüne alındığında, tütün kullanımına başlamanın önlenmesi ihtiyaç fazladır. Bağımlılığın gelişiminde veya devam etmesinde söz sahibi olan faktörlerin incelenmesi bağımlılıkla mücadele ve bu alanda yapılandırılacak rehabilitasyon çalışmaları açısından kritik öneme sahiptir.